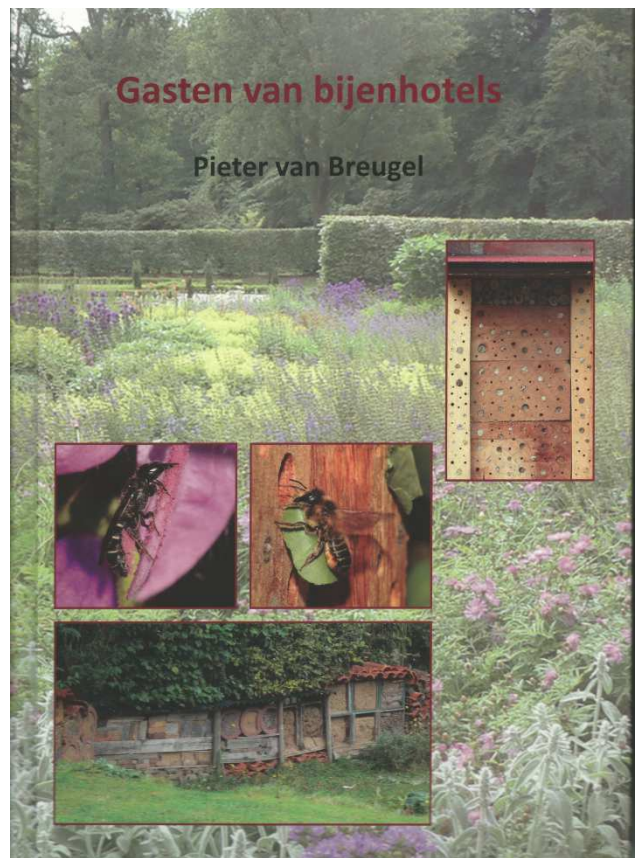

Boekbespreking: Gasten van bijenhôtels

Hans Nieuwenhuijsen

Breugel, Pieter van, 2014. Gasten van bijenhôtels. - EIS Kenniscentrum Insecten en andere ongewervelden & Naturalis Biodiversity Center. Leiden. 486 pp. ISBN 978-90-76261-09-6. € 27,50.

Voordat ik zijn boek bespreek wil ik kort de auteur, Pieter van Breugel, voor het voetlicht halen. Deze oud-scheikunde docent is ruim 30 jaar gefascineerd door insecten, met name bijen en wespen. Hij fotografeert niet alleen de volwassen stadia, maar legt ook hun gedrag en hun ontwikkeling vast. Dat laatste door gebruik te maken van doorzichtige buisjes in een insectenhotel. Als lid van het IVN -de vereniging, die natuur- en milieueducatie als hoofddoel heeft- wil hij zijn enthousiasme voor en kennis van deze insectengroep met zoveel mogelijk mensen delen. Zo ontstond in 1989 in zijn woonplaats Veghel één van de eerste insectentuinen van Nederland, in het Geerbos. Sinds jaar en dag houdt Pieter van Breugel overal in het land lezingen over insecten en hun gedrag, met name over de bewoners van de hotels in deze tuin. Tijdens deze presentaties vallen de monden van de

aanwezigen open vanwege de mooie plaatjes en met zijn humoristische commentaar krijgt hij de lachers regelmatig op zijn hand.

Waarom deze korte inleiding? Omdat ik dit foto- en leesboek wil bespreken vanuit mijn invalshoek als de toehoorder van een geweldige powerpoint presentatie met commentaar van de auteur, die uit zijn enorme fotoarchief zo'n 1800 foto's heeft geselecteerd en heeft voorzien van een informatieve tekst. Een vergelijking met Olberg's "Das Verhalten der solitären Wespen Mitteleuropas" is hier op zijn plaats: foto sequenties van, in dit geval vooral gedrag, met een begeleidende tekst.

Benader ik dit boek vanuit de invalshoek van één grote lezing dan vervalt mijn eerste kritische opwelling, die zegt 'in de beperking toont zich de meester'. Ik begrijp dan de grote diversiteit aan onderwerpen. Immers, als je in de loop van zoveel jaren zoveel interessant materiaal hebt verzameld dan wil je zoveel mogelijk mensen laten meegenieten van je vondsten. Welke onderwerpen komen ter sprake? De inleidende hoofdstukken gaan over het belang van nest- en voedselhulp aan onze bijen en wespen, de systematiek van de vliesvleugeligen, de lichaamsbouw en het leven van solitaire bijen en wespen. Centraal staan de hoofdstukken over de nesthulp en de voedselhulp voor bijen en wespen. Daarop volgen maar liefst 12 hoofdstukken, waarin een soort (bijvoorbeeld grote wolbij, wormkruidbij), een genus (bijvoorbeeld behangersbijen, maskerbijen), een subfamilie (metselwespen), een familie (bijvoorbeeld spinnendoders, graafwespen) en een orde (spinnen) besproken worden. Tot slot zijn er nog hoofdstukken over de vijanden van bijen en wespen, de meelifters en dieven en die over educatie, onderzoek en fotografie. Een uitgebreide begrippenlijst, een beknopte literatuurlijst en een lijstje van websites besluiten het boek.

Ik kom weer terug op mijn uitgangspunt: het boek is een enorme powerpointpresentatie op papier. Over de foto's niets dan lof. Bij mijn weten is er na Westrich's 'Die Bienen von Baden Württembergs' in Europa geen boek uitgekomen met zoveel en zulke bijzondere foto's op dit gebied. De tekst is helder en op een niveau dat een grote en diverse groep van lezers zal aanspreken.

Mijn enige kritiek geldt de wisselwerking tussen tekst en afbeeldingen. Ik neem een willekeurige paragraaf 5.14 "Patrouilleren en paringritueel". Hierin staan drie foto's (5.50-5.52) maar naar geen van deze afbeeldingen wordt in de tekst verwezen. Wel naar drie afbeeldingen elders in het boek. Er staan in de paragraaf maar liefst acht verwijzingen naar andere paragrafen. Dit heen en weer verwijzen stoort het

lezen. Het is alsof de schrijver bang is dat we iets missen en daarom (te) veel verwijzingen opneemt.

Ik wens dit barstensvolle en enthousiasmerende boek een brede lezerskring toe, ik dank Pieter van Breugel dat hij zijn enorme hoeveelheid informatie op deze wijze met ons wil delen en ik ben ervan overtuigd dat onze aculeatenfauna op den duur de positieve effecten van dit boek zal merken.

Literatuur

- Olberg, G., 1959. Das Verhalten der solitären Wespen Mitteleuropas. (Vespidae, Pompilidae, Sphecidae). - Berlin: Deutscher Verlag Wissenschaften, 402 p.
- Westrich, P., 1989. Die Wildbienen Baden-Württembergs. 1 en 2. - Eugen Ulmer Verlag Stuttgart, 972 p.

NB Beide boeken zijn alleen nog antiquarisch verkrijgbaar. Nog een reden om Pieter's boek aan te schaffen.